

gebied van de controle, de administratie en de statistiek is een geheel andere geworden, er ligt voor den accountant op dit gebied een enorm werkterrein, om de nieuwe mogelijkheden, die daardoor worden geboden te bestuderen en te onderzoeken, want de techniek van de machines heeft zich zoo snel ontwikkeld, dat de techniek van de toepassingen en de mogelijkheden, die op dit gebied werden geboden, daarmee onmogelijk gelijken tred kon houden. Hij, die bekend is met de details van de moderne machines, kan zich niet losmaken van de gedachte, dat zelfs als de technische ontwikkeling geheel tot stilstand zou komen, nog groote ontdekkingen zouden zijn te doen op het gebied der toepassingen.

A. M. GROOT

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs A. TH. DE LANGE en Drs W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Universitaire opleiding van accountants

In dezen tijd, waarin onder beroepsgenooten het bovenstaande vraagstuk een voornamelijk plaats in de discussies inneemt is het niet van belang ontbloot melding te maken van de inzichten, die in Engeland omtrent dit vraagstuk bestaan. In *The Accountant* van 12 en 19 Februari zijn eenige artikelen opgenomen van accountants met, respectievelijk zonder universitaire vorming. Vooropgesteld dient te worden, dat een volledige universitaire opleiding tot accountant ginds niet plaats heeft en dat ook overigens de opleiding groote verschillen biedt met de onze, zoodat van een vergelijking der inzichten moeilijk sprake kan zijn.

De volgende opmerkingen zijn afkomstig van „graduates”.

1. Het beroep is een uitkomst voor besluiteloozen. Het is een veilige haven, want in de drie jaren, welke een universitair gevormde aldaar moet vertoeven voor hij accountant kan worden, leert hij veel, dat van belang is voor zijn verdere handels-carrière. Het geeft den man, die er zeker van is, dat hij in de handel zal gaan drie jaren meer om over zijn toekomst te beslissen. Drie jaren, welke verbruikt zullen worden, doch in elk geval niet verspild, welke uiteindelijke keuze hij ook doet.

De slechtste zijde van de accountantsopleiding voor den universitair gevormde is de centonigheid, de onbelangrijkheid, de concentratie op de boomen en het niet zien van het bosch.

Een universitair gevormde behoeft slechts 3 inplaats van 5 jaar „serve his articles”, zoodat hij 2 jaar inhaalt van de 3 jaren op de universiteit doorgebracht. Voorts zijn er vele voordeelen verbonden aan de omstandigheid, dat hij voor de examens van het Instituut intensief moet werken gedurende de kortere perioden. Bovendien heeft hij de voordeelen van een breederen kijk op de dingen.

2. De gemiddelde man, van school af, heeft nauwelijks geleerd zelfstandig te denken; de gemiddelde artieled clerk is overdag te druk bezig met tellen en checken en 's avonds met het volgen van een cursus om tijd of gelegenheid te hebben om zijn gedachten te cultiveren. De oudere universiteiten bieden den student heel weinig kennis, welke hem zal helpen bij de accountantsstudie, maar ze kunnen hem leeren, om zijn denkvermogen te ontwikkelen. Inzender besluit aldus: An univer-

sity man will begin his business with a gentlemanly disregard for fees, a high regard for the academic red herrings of his work and a hearty dislike for routine tasks.

De „non-graduates” maken de volgende opmerkingen.

3. Een jonge man, die aan de universiteit studeert is bij het beëindigen der studie 22 jaar oud en moet dan nog 3 jaren Accountancy studeeren.

Dit vindt inzender een langen tijd voor een jongeman om onderworpen te zijn aan de inspanning van examens en hij waagt te veronderstellen, dat zijn studie in de laatste jaren niet meer zoo serieus en nuttig kan zijn.

Een universitair gevormde heeft 3 jaren inplaats van 5 jaren noodig, doch hij moet dezelfde stof doorwerken, vandaar grotere inspanning. Het is zijn ervaring, dat bij deze groote inspanning de studenten zoo weinig mogelijk aan hun kantoorwerk doen. Zoodoende is gedurende een groot deel van hun leertijd de concentratie van een „graduate” niet op zijn werk gericht en zijn ervaring lijdt hieronder.

Hij gelooft, dat een universitaire opleiding op zich zelf van een man geen betere accountant maakt en dat de verworven „graad” accountantsstudie in een zeer geringe mate steunt.

Inzender ziet echter in het verblijf op de universiteit een betere mogelijkheid om relaties aan te knopen.

4. De volgende inzender is als non-graduate toch een voorstander van de universitaire opleiding. Hij voert ongeveer de zelfde motieven aan als de 2e inzender. Als tegenhanger van No. 3 noemt hij het een voordeel, dat de graduates op een lateren leeftijd „serve their articles”, aangezien men dan rijper is en men niet beschouwd wordt als een jongen in wien slechts weinig vertrouwen kan worden gesteld. Hij merkt echter nog op, dat de gemoedstoestand van artieled clerks in de laatste jaren van hun studie er een is van groote ontevredenheid, doordat zij werkzaamheden moeten verrichten tegen een geringe of geen belooning en tegelijkertijd hun studie moeten voortzetten voor een als moeilijk erkend examen. De graduate voelt dit mogelijk nog seherper en dit vormt naar zijn meening het voornaamste argument tegen de universitaire opleiding voordat de leertijd bij een accountant is begonnen.

Verliezen op verkoopen en voorraden

Door de New York Stock Exchange Committee on Stock List is bericht gezonden aan de Vennootschappen, wier aandelen of obligaties ter beurze worden verhandeld, waarin na ingewonnen advies bij het American Institute of Accountants, wordt aangegeven of en op welke wijze verliezen op voorkoopen en voorraden in de jaarrekening tot uitdrukking moeten worden gebracht.

1. Men moet aandeelhouders inlichten of men voorkoopcontracten afsluit tot een zoodanig bedrag, dat het totaal der loopende contracten van overwegend belang is of zal kunnen zijn voor de positie der onderneming.

Indien aandeelhouders hiervan nog niet op de hoogte zijn gebracht, zoo moet dit alsnog worden medegedeeld in het volgende jaarrapport. Indien dit wel is medegedeeld, zoo dienen alleen wijzigingen in de gevolgde handelspraaktijk te worden vermeld.

2a. Indien aan het einde van een jaar, de prijzen, waartegen inkoopcontracten zijn afgesloten de contante prijzen belangrijk overtreffen (aangenomen, dat er een vrije markt voor dergelijke termijnzaken bestaat) moet de vennootschap aangeven welk bedrag ongeveer hiermede gemoeid is, en welke re-

serve tegenover dit verschil kan worden gesteld. Indien tegenover de inkoopcontracten verkoopcontracten staan met bona fide afnemers is een reserve overbodig, doch het is wenschelijk, dat hiervan melding wordt gemaakt.

Indien een prijsval is opgetreden, doch er is geen vrije markt voor de betrokken goederen, moeten de omstandigheden zoodanig in de jaarrekening worden vermeld, dat de situatie aan aandeelhouders duidelijk wordt uiteengezet.

2b. De hierboven aangegeven methode (welke analoog is aan het principe: waardeering der voorraden tegen kost- of marktprijs whichever is lower) is in overeenstemming met algemeen erkende accountantsbeginselen.

3. Het Comité erkent, dat belangrijke voorwerpen in een tijd van sterk fluctuerende prijzen een groote invloed kunnen hebben op de financiële positie van een onderneming, ook indien de prijzen der verkoopcontracten op balansdatum even laag of zelfs lager zijn dan de marktwaarde. Het is echter van meening, dat mededeeling hiervan buiten het raam van de jaarrekening valt en dat de vraag of hiervan melding zal moeten worden gemaakt en zoo ja, hoe, een deel vormt van het algemeene probleem van het verstrekken van aanvullende inlichtingen, die van belang zijn voor de positie van de onderneming.

Het bovenstaande is alleen van toepassing voor jaarrekeningen. Er zijn 3 essentiële verschilpunten tusschen interim- en jaarrekening namelijk: de eerste beslaat slechts een deel van het jaar, zij zijn minder volledig en zij zijn gewoonlijk niet door accountants gecontroleerd.

At Cost or Market whichever is lower

De Redactie van The Accountant maakt naar aanleiding van de bovengenoemde voorschriften in het nummer van 12 Februari 1938 de opmerking, dat waar deze voorschriften in overeenstemming worden verklaard met den regel „cost or market whichever is lower” er blijkbaar een andere opvatting heerscht omtrent het begrip „market value”. Zij schrijft hieromtrent:

Wij beginnen met al die gevallen uit te sluiten, waar de voorraden of voorwerpen abnormaal zijn in het raam der onderneming. Het geval der Pepper Pool geeft aan, dat in deze gevallen publicatie in de jaarrekening noodig is. Wij betwijfelen echter of de regel, gesteld door het New Yorksche comité, namelijk, dat waar bij gewone bedrijfsverhoudingen goederen zijn gekocht tegen x plus y , doch op den balansdatum gekocht kunnen worden tegen x , dat dan de balanswaardeering noodzakelijkerwijze tot x moet worden beperkt, in Engeland kan worden aanvaard. Naar onze opvatting zullen de meeste Engelse accountants de waardeering x plus y toelaten, tenzij de goederen niet tegen dezen prijs kunnen worden verkocht of in de productie kunnen worden opgenomen zonder een verlies bij den verkoop van het resultaat te veroorzaken.

Het is duidelijk, dat verliezen kunnen ontstaan, zoowel door verkeerd inkoop als door verkeerd verkoopen, doch de geldende Engelse opvatting van een jaarrekening is, dat het resultaat vastgesteld wordt van de verkoopen, die in de afgelopen periode hebben plaats gehad. De inkoop van goederen gedurende een periode, welke aan het einde daarvan als deel van den voorraad overblijven wordt in Engeland beschouwd als een voorbereiding voor toekomstige verkoopen en indien deze verkoopen nader onverhoopt minder voordelig blijken te zijn, dan komen de teleurstellende resultaten ten laste van de laatste periode. Met andere woorden, de algemeen erkende inter-

pretatie van „market value” is de prijs tegen welke de goederen kunnen worden verkocht of in de productie kunnen worden opgenomen en niet de prijs tegen welke deze kunnen worden vervangen op den balansdatum. Wij vermelden hier wat onze opvatting is van de huidige Engelse methode, doch wij zijn er ons van bewust, dat deze opvatting niet gebaseerd is op een streng onderzoek der feiten. De Accounting Research Association heeft momenteel deze materie in onderzoek en indien zij enig licht kan werpen op dit betwistbare doch zeer belangrijke punt kan zij een bijdrage van betekenis aan het wetenschappelijk accountantsberoep leveren.

Ch. H.

Middenstandsboekhouding in Duitsland.

1. In een vorig artikel bespraken wij de eischen, door den Duitschen fiscus aan de boekhouding gesteld. Een semi-officiële instelling te Berlijn, de Verlag für Handwerk und Gewerbe G.m.b.H. geeft een reeks boekjes uit, waarin voor diverse middenstandsbedrijven de boekhouding wordt besproken.

Deze boekjes zijn alle bijna letter voor letter eender, slechts het titelblad verschilt, doordat het eene exemplaar is geschreven voor de fotografen, het andere voor de zadelmakers enz. Wij hebben hier dus te doen met een poging om een algemeene middenstandsboekhouding over het geheele Rijk ingevoerd te krijgen. Deze poging zullen wij in dit opstel nader bezien.

2. De boekjes beginnen met de doelstellingen der boekhouding aan te geven. Deze zijn:

- a. administratie van het vermogen en deszelfs samenstelling;
- b. berekening van het resultaat;
- c. verschaffing van inzicht in de kostprijfactoren;
- d. verkrijging van gegevens voor de belastingaangifte.

Wanneer wij deze vier punten bezien, moeten wij beginnen met vast te stellen dat één punt vergeten is, nl. de controle of alle leveranties op rekening inderdaad op rekening worden gesteld. Hoeveel geld in het middenstandsbedrijf op deze wijze verloren gaat, laat zich bij benadering niet schatten. Slechts in één der boekjes, nl. dat over de fotografen, komt een register voor dat deze controle verschafft. De linaatuur daarvan is de volgende:

1. datum.
2. no. van de order.
3. naam en adres.
4. soort van artikelen besteld.
5. aantal stuks besteld.
6. prijs.
7. eerste betaling.
8. eventuele verdere betalingen.
9. laatste betaling.
10. datum van aflevering.
11. opmerkingen.

In kolom 11 kan o.m. worden aangegevend dat de zaak in het debiteurenboek is overgedragen.

3. De eerste doelstelling, administratie van het vermogen, wordt verwerkelijk door het aanhouden van een kasboek, evt. gecombineerd met bankboek en postgiroboek, en van een rekening-courantboek, waarin debiteuren en crediteuren zijn opgenomen.

Merkwaardigerwijze wil men dit rekening-courantboek tot „Hauptbuch" verheffen en er dan ook b.v. de rekening machines of pand, e.d. in opnemen.

Van een consequente dubbele boekhouding is echter geen sprake; doordat het kasboek tabellarisch gemaakt is, had men daar toch gemakkelijk toe kunnen komen.

4. De bepaling van het resultaat geschiedt door vermogensvergelijking. Contrôle daarop heeft men door het resultaat te specificeren aan de hand van de tabellen van het kasboek, de openstaande posten in het debiteuren- en crediteurenboek en den staat van afschrijvingen.

Over deze laatste een enkel woord. Bij het jaarlijksche inventariseeren stuit men op de vaste productie-middelen, waarop moet worden afgeschreven, ieder voor een bepaald percentage. Teneinde het geheugen ter hulp te komen, maakt men ieder jaar als bijlage van de balans een staat van afschrijvingen op, welke er als volgt uitziet:

1. nummer.
2. aard van het voorwerp.
3. aantal stuks.
4. aanschaffingswaarde
 - a. per stuk.
 - b. in totaal.
5. geschatte levensduur.
6. afschrijving.
 - a. percentage.
 - b. bedrag.
7. In gebruik sinds.
8. huidige boekwaarde.
9. opmerkingen.

5. De derde doelstelling, verschaffen van inzicht in de kostenfactoren, heeft slechts onvoldoende behandeling gevonden. Wanneer men de middenstandszaken onderscheid in zuivere handelszaken en zaken met een of andere vorm van productieproces, komen de eerste er nog het beste af. De onkostenopslagen kunnen nl. van jaar tot jaar uit de winstspecificatie worden berekend en onderling vergeleken. De inkoopprijzen zijn den koopman uit de facturen bekend. Zijn verkoopprijzen kan hij dus bepalen.

Waar eenige vorm van productieproces zich voordoet, zoo als b.v. bij den fotograaf, zijn echter ook gewenscht gegevens omtrent de noodige kwantiteiten grondstoffen en arbeid en de contrôle op de bedrijfszuinigheid als aanvulling op die kennis. Hierover vindt men in de boekjes niets. Wij komen zoo straks nog even op dit punt terug.

6. De vierde doelstelling, een basis scheppen voor de belastingaangifte, komt er werkelijk goed af.

In de eerste plaats wordt ingevoerd een dagboek, waarin de eerste aantekening geschiedt. Dit dagboek moet à la minute worden bij gehouden en biedt voor de fiscale contrôle natuurlijk belangrijke houvast. Het is geoorloofd de kasposten buiten dit dagboek te houden en meteen in het kasboek in te schrijven, wanneer dit echter evenals de bijwerken van het dagboek, gebeurt onmiddellijk na iedere kasmutatie. Met een gunstig oog wordt deze arbeidsbesparing echter niet gezien. Twee registers in plaats van één, van minuut tot minuut bij te houden, geeft eenige kans dat zij geen van beiden meer bijgehouden worden. De liniatuur van het dagboek is de volgende:

1. datum.
2. nummer van het stuk.

3. omschrijving.
4. bedrag.
5. opmerkingen.

Voor belegstukken moet, waar mogelijk, steeds worden gezorgd. In kolom 5 komen de verwijzingen naar de registers waarin de post verder verwerkt is.

In winkels waar geen kasregister of iets van dien aard is, kan de dagontvangst niet zonder meer worden bepaald. Teneinde de nauwkeurigheid van de berekening te bevorderen, voegt men in het dagboek voor de bedragskolom nog twee geldkolommen in ter boeking der kasposten.

Iederen morgen opent men met het in de kas gestorte wisselgeld. Voorts boekt men in de ontvangstkolom alle ontvangsten, welke niet als winkelontvangsten zijn aan te merken.¹⁾ In de uitgavekolom worden alle uitgaven ingeschreven en des avonds het in de lade aanwezig geldsbedrag.

Het verschil tusschen de twee kolommen is dus het bedrag aan winkelontvangsten, dat, tezamen met de andere ontvangsten en de uitgaven, vanuit het dagboek in het kasboek wordt ingeschreven.

7. Om fiscale redenen moeten dikwijls nog gehouden worden een goedereningangregister, een loonenboek en een goederenuitgangregister.

Het loonenboek bevat de loonverdeling over arbeiders, en per arbeider de samenstelling van de uitbetaalde bedragen.

De andere twee registers doen sterk denken aan de registers welke te onzent moeten worden bijgehouden voor de O.B.

8. T.a.v. de kostprijsevaluatie zou aan de hand van de genoemde registers van in- en uitgang een nadere uitwerking mogelijk zijn. Men kan ze tabellarisch maken per artikel of groep van artikelen. Desnoods uitsplitsing alleen in hoeveelheden.

Aan het eind van het boekjaar, wanneer inventarisatie heeft plaats gevonden, zou men dan tenminste een totaalcontrôle op de receptuur van het bedrijf verkrijgen, welke eventuele fouten, door den handelaar bij zijn telkenmale weerkerende calculaties gemaakt, althans eenigermate zouden signaleren.

¹⁾ o.m. betalingen van debiteuren.

Rotterdam, Juni 1938.

d. T.

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid de grenzen waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, vallen, zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfshuishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door een der medewerkers of redactieleden individueel, zoodat de antwoorden niet mogen worden geacht steeds de meening der Redactie in haar geheel weer te geven.

Vraag van Drs. P. C. H. te Den Haag:

Hierbij verzoek ik U beleefd mij te willen helpen de volgende kwestie op te lossen.